

هرچند مباحث بازرگانی مهمترین مولفه در روابط میان ایران و اتحادیه اروپا نیست با این حال بایستی اذعان کرد که تجارت با ایران از مواردی است که بر تصمیم سازی کشورهای عضو اتحادیه موثر است

اروپا به عنوان یکی از شرکای تجاری ایران جایگاه ویژه‌ای دارد اما در ۵ سال گذشته میزان تجارت با اروپا به کمتر از نصف کاهش پیدا کرده است، این در حالی است که این بازار توسط چین رقیب تجاری اروپا پر شده است. با خروج کمپانی‌های نفتی اروپایی از بازار انرژی ایران کمپانی‌هایی از چین، هند، ترکیه و مالزی تلاش کردند تا از فضای خالی ایجاد شده به خاطر مسائل سیاسی میان اروپا و ایران بهره ببرند و سرمایه گذاری‌های کلانی را در صنعت نفت ایران انجام داده اند. کمپانی‌ها نفتی اروپایی که شدیداً درگیر رقابت با رقبای آسیایی خود هستند، به خاطر واگذاری یک بازار پرسود سنتی خود به رقیب بسیار ناراحتند. از منظر استراتژیک نیز گسترش نفوذ اقتصادی چین در مناطقی که به صورت سنتی تحت نفوذ اروپا بوده است در طولانی مدت برای اروپاییان یک تهدید جدی محسوب می‌شود. با توجه به مولفه‌های فوق بی جهت نیست که به دنبال توافق ژنو تهران شاهد هجوم بازرگانان و کمپانی‌های تجاری و هیئت‌های دیپلماتیک اروپایی است. اروپایی‌ها به خوبی بر اهمیت ژئواستراتژیک ایران واقف هستند، از همین رو است که نه تنها در سطح فرا اتحادیه بلکه در داخل اتحادیه اروپا نیز رقابت جدی برای نزدیکی به تهران و بازگشت به بازار ایران شکل گرفته است.

تا دامنه مشتریان خود را افزایش دهد. حجم بالایی از تولید نفت ایران به چین و هند دو مصرف کننده بزرگ انرژی در دنیا منتقل می‌شود. خالی کردن بازار ایران می‌تواند در رقابت میان مصرف کنندگان انرژی اروپا را با بحران منابع تامین انرژی مواجه سازد.

اقتصاد

عامل سوم اهمیت ایران برای اروپا که بی ارتباط با بحث انرژی نیست بحث مزیت‌های اقتصادی و تجاری ایران است. هرچند مباحث بازرگانی مهمترین مولفه در روابط میان ایران و اتحادیه اروپا نیست با این حال بایستی اذعان کرد که تجارت با ایران از مواردی است که بر تصمیم سازی کشورهای عضو اتحادیه موثر است. تا قبل از اوج گیری تحریم‌ها اروپا مهمترین شریک تجاری ایران محسوب می‌شد، به گونه‌ای که این اتحادیه مقصد یک سوم از صادرات ایران بود. در سال ۲۰۰۸ حجم واردات ایران از اروپا حدود ۱۴/۱ میلیارد یورو برآورد می‌شد و حجم صادرات ایران به اروپا حدود ۱۱/۲ میلیارد یورو. ۹۰ درصد واردات اروپا از ایران را نفت و کالاهای مربوط به پتروشیمی تشکیل می‌داد. واردات ایران از اروپا نیز شامل انواع ماشین آلات صنعتی و تجهیزات مورد نیاز در صنعت حمل و نقل (۵۴/۶٪) محصولات کارخانه‌ای (۱۶/۹٪) و محصولات شیمیایی (۱۲/۱٪) می‌شد. هرچند هنوز هم

اتحادیه برای متنوع ساختن منابع تامین انرژی اروپا کارآمد و موثر نبوده است. کمیسیون اروپا در گزارش اخیر خود تصریح کرده است که مصرف انرژی اتحادیه تا سال ۲۰۳۰ با افزایش ۶۱ درصدی مواجه خواهد بود. این در حالی است که روسیه برای انتقال انرژی به اروپا بر شبکه خط لوله شوروی سابق متکی است، خط لوله‌ای که در کشمکش تجاری و سیاسی میان کی یف، مینسک و مسکو قرار دارد. بستن شبرهای انتقال گاز به اروپا در اوج سرما در سال ۲۰۰۵ به خاطر اختلاف میان کی یف و مسکو بر سر نرخ ترانزیت انرژی و همچنین جاه طلبی‌های اخیر کاخ کرملین که باز هم نمودش در عدم پیوستن اوکراین به اتحادیه اروپا نمایان شد و اختلافات جدی میان روسیه و اروپا باعث شده تا اروپایی‌ها به دنبال گزینه‌های دیگری برای تامین انرژی خود باشند. موقعیت جغرافیایی ایران و این واقعیت که این کشور دومین ذخایر انرژی فسیلی دنیا را در اختیار دارد، این پتانسیل را در اختیار تهران قرار داده است تا به مهمترین تامین کننده انرژی اروپا تبدیل شود. علاوه بر این مسیر ایران مقرون به صرفه‌ترین مسیر برای انتقال انرژی از بستر نفتی غنی دریای خزر به اروپا می‌باشد. با این حال تحریم‌های سال‌های گذشته باعث شده تا اروپایی‌ها بازار انرژی ایران را از دست بدهند. در مقابل ایران تلاش کرده